שהרי עונשן אמור 1ואל פתח אהל מועד לא הביאו אזהרה א] דכתיב 2השמר לך פן תעלה עולותיך מכאן ואילך ב] בזבחים שהקדישן בשעת היתר הבמות והקריבן בשעת איסור הבמות שנא' ג] 3למען אשר יביאו בני ישראל את זבחיהם אשר הם זובחים זבחים שהתרתי לך כבר 3על פני השדה לומר לך הזובח בשעת איסור הבמות מעלה עליו הכתוב כאילו הקריב על פני השדה 3והביאום לה' זו מצות עשה לא ד] תעשה מניין ת"ל 4ולא יזבחו עוד יכול יהא ענוש כרת ת"ל 4חוקת עולם תהיה זאת להם לדורותם זאת להם ולא אחרת להם אלא אמר (א) (ר' אבין) ק"ו ומה במקום שלא ענש הזהיר מקום שענש אינו דין שהזהיר א"ל רבינא לרב אשי ה] א"כ לא יאמר לאו בחלב ותיתי ק"ו מנבילה מה נבילה שלא ענש הזהיר חלב שענש אינו דין שהזהיר אתא לקמיה דרבא א"ל מנבלה נמי ו] לא אתיא דאיכא למיפרך מה לנבלה שכן מטמא משרצים ז] טמאין מה לשרצים טמאין שמטמאין במשהו ח] משרצים טהורים מה לשרצים טהורים שאיסורן במשהו מערלה וכלאי הכרם מה לערלה וכלאי הכרם שכן אסורין בהנאה משביעית א)מה לשביעית שכן תופסת דמיה מתרומה ט] שכן לא הותר מכללה מכולהו נמי שכן לא הותרו מכללן אמר רבא אי קשיא לי הא קשיא לי הא דתנן ב)פסח ומילה מצות עשה תיתי בק"ו ממותיר מה מותיר שלא ענש הזהיר פסח ומילה י] שענש אינו דין שהזהיר אמר רב אשי אמריתה לשמעתא קמיה דרב כהנא ואמר לי ממותיר לא אתיא דאיכא למיפרך מה למותיר שכן אין לו תקנה תאמר פסח יא] יש לו תקנה וכי מזהירין מן הדין אפילו למ"ד ג)עונשין מן הדין ד)אין מזהירין מן הדין אלא יב] כדרבי יוחנן דאמר אתיא הבאה הבאה מה להלן לא ענש אא"כ הזהיר אף כאן לא ענש אא"כ הזהיר

שהרי עונשן אמור. כלומר דמסתמא בהו משתעי קרא לאסור והרי עונשן אמור כאן: **מכאן ואילך כו' שנאמר למען אשר יביאו וגו'.** דמלכתיב אשר הם זובחים משמע שהיו עומדים לישחט בבמה ומכאן ואילך והביאום לה' (ב): **כזובח** יג] **בשדה.** שלא יד] לשם שמים: **מצות לא תעשה.** בהנך דהוקדשו בשעת היתר מניין: **ת"ל ולא יזבחו עוד.** משמע מעכשיו אסורין ועד עכשיו מותרין טו]: **זאת להם.** עונש עשה ולא תעשה: **ולא אחרת להם.** כרת: **מקום שלא ענש.** כגון בקדשים שהקדישן בשעת היתר: **הזהיר.** כדאמרן טז] כאן: **שענש.** כשהוקדשו בשעת איסור: **אינו דין שהזהיר.** ולקמן פריך וכי מזהירין מן הדין: **משרצים.** וא"ת תיתי אזהרה בחלב בק"ו משרצים טמאין כגון שמונה שרצים: **במשהו.** טומאתן בכעדשה אבל חלב בכזית יז]: **משרצים טהורים.** שאין מטמאין כגון צפרדע ונמלה: **שכן אסורין במשהו.** לאכילה בכעדשה כדתניא במעילה בגמרא בפרק קדשי מזבח (דף טז:) ולא תשקצו את נפשותיכם בבהמה ובעוף וגו' [ויקרא כ] פתח הכתוב באכילה וסיים בטומאה לומר לך כשיעור טומאתן של שרצים טמאים שיעור אכילתן של כל השרצים דהא כולהו כייל להו בהאי קרא ובכל אשר תרמוש האדמה וגו' ושיעור טומאתן נפקא לן בהכל חייבים (חגיגה דף יא:) שכן חומט תחילת ברייתו בכעדשה: **שכן תופסת את דמיה.** באיסורא כדתניא במסכת סוכה (דף מ:) קדש תהיה לכם מה קדש תופס את דמיו אף שביעית תופסת את דמיה: **מכללו.** חלב יח] הותר מכללו בחיה ובכולהו נמי איכא למיפרך הא פירכא ומש"ה איצטריך אזהרה בחלב: **אי קשיא** יט]. בהאי דאייתינא אזהרה לשחוטי חוץ בהאי ק"ו הא קשיא לי הא דתנן בפרק קמא דכריתות (דף ב.) דקחשיב ל"ו כריתות להתחייב עליהם חטאת וקתני והפסח והמילה כרת שלהם על מצות עשה היא באה ואין חייבין חטאת על שגגתה כ] דחטאת אינה באה אלא על לאו וכרת כדכתיב אשר לא תעשינה (ויקרא ד): **תיתי.** בו אזהרה מק"ו ממותיר ממנו עד בוקר: **שיש לו תקנה.** בתשלומי פסח שני: **וכי מזהירין מן הדין.** לעיל קאי דמייתי אזהרה לשחוטי חוץ מק"ו: **אפילו למ"ד.** במסכת מכות עונשין מדין ק"ו מודה דאין מזהירין מן הדין דתניא בפ"ק דמכות (דף ה:) איש כי יקח את אחותו וגו' אין לי אלא בת אביו שלא בת אמו בת אמו שלא בת אביו בת אביו ובת אמו מנין תלמוד לומר ערות אחותו גילה והלא קל וחומר הוא למדתה שאין עונשין מן הדין וכן לענין אזהרת ערות אחותך בת אביך וגו' [שם יח] אין לי כו' עד שאין מזהירין מן הדין ופליגי תנאי בפ' בתרא ה) ואיכא דדריש להאי כא] אחותו גילה דגבי עונש לדרשא (ג) ועונש דבת אביו ובת אמו קסבר עונשין מן הדין ואילו אחותך היא דגבי אזהרה דילפינן מיניה אין מזהירין מן הדין דלא כב] אפנייה לדרשא אחריתי: **אתיא הבאה הבאה.** שחיטה מהעלאה כתיב בשחיטה (ויקרא יז) לא הביאו וכתיב בהעלאה (שם) לא יביאנו וגזירה שוה הואיל ומופנה היא לכך הרי היא כמי כג] שמפרש בה ואין זה מן הדין כק"ו שאדם דן מעצמו ו):

מאיליה יעבדו נפקא אלא אחת לשלא כדרכה ואפילו לשלא כדרכה כלל שעובדין אותה בבזיון כגון פעור ומרקולים ואחת כדרכה ושלא כדרכה פי' כדרכה בעבודת כבוד אלא שאין דרכה בהשתחואה ואם תאמר מנלן הכא זובח בהמה למרקולים אימא כי אתא קרא למכובדים שאין דרכן בזביחה אבל למבוזין כגון פעור ומרקולים לא וי"ל דגלי ליה בהשתחואה דמכובדים ומבוזין שוין הוא הדין בזביחה ור"ת מפרש דתרי קראי בזביחה כתיבי האי קרא דהכא ולא יזבחו ועוד כתיב זובח לאלהים יחרם דדרשינן בפ' ארבע מיתות (סנהדרין דף סא.) דיצתה זביחה ללמד על הכלל לחייב בכל עבודת פנים אפילו בשלא כדרכה וקשה לפי' דמהאי קרא לא שמעינן אלא אזהרה אבל עונש במבוזין מנא לן ועוד תרוייהו למכובדין צריכי חד לעונש וחד לאזהרה ועוד דלא ה"ל לאיתויי איכה יעבדו אלא הוה ליה למימר אם אינו ענין לכדרכה כד] של מכובדין דכתיב זובח לאלהים יחרם תנהו ענין לשלא כדרכה כלומר מבוזין אלא כמו שפירשנו נראה דרבי אלעזר אבל שלא כדרכה אתא לאשמועי' דחייב אלא דנקט מרקולים לרבותא ומהשתחואה נפקא לן דאין חילוק בין מכובדין למבוזין כדפרי' תדע דהא אמר בפרק ד' מיתות (שם דף סד:) ג' כריתות בעבודת כוכבים למה אחת לכדרכה ואחת לשלא כדרכה ואחת למולך ולא מיבעיא לן קרא אחרינא חד למכובדין וחד למבוזין וק"ק הא דפריך בפ' ד' מיתות אימא יצתה השתחואה ללמד על הכלל כולו ודקאמרת זובח למה לי לגופיה דמחשבין מעבודה לעבודה ומתמה עליה הש"ס אלא הא דקאמר רבי אלעזר מניין לזובח בהמה למרקולים כו' מהשתחואה נפקא מאי קושיא דילמא איצטריך לאזהרה במחשב מעבודה לעבודה דהא לעולם הוא כך דלא יזבחו אזהרה לעונש דזובח לאלהים יחרם וי"ל דאם איתא דהשתחואה ללמד על הכלל א"כ לא תעבדם דאוקמינן (סנהדרין דף ס:) למגפף ומנשק הוה מייתר לן לאזהרה אזביחה כה] דמהשתחואה הוה ילפינן אפילו חיוב מיתה במגפף ומנשק: **אזהרה** מניין ת"ל השמר לך פן תעלה עולותיך. הא דמייתי אזביחה אזהרה דהעלאה אמסקנא סמיך דילפי' הבאה הבאה או שם שם אבל לאביי דבסמוך קשה דק"ו הו"ל לאתויי: **מקום** שענש אינו דין שהזהיר. ולא שייך למימר פסח ומילה יוכיחו דאיכא למיפרך שכן קום עשה: **מה** לשרצים טהורים שכן אסורין במשהו. פי' בקונטרס דתניא במסכת מעילה בפרק קדשי מזבח (דף טז:) ולא תשקצו את נפשותיכם בבהמה ובעוף וגו' פתח הכתוב באכילה וסיים בטומאה לומר כשיעור טומאתן של שרצים טמאים שיעור אכילתן של כל השרצים דהא כולהו כייל להו בהאי קרא ובכל אשר תרמוש וגו' ושיעור טומאתן נפקא לן בהכל חייבין (חגיגה דף יא:) שכן חומט תחילת ברייתו בכעדשה עד כאן לשון הקונטרס ואגב חורפיה לא עיין בה ובהדיא מסיק התם דוקא בשרצים טמאים ולא בטהורים דאמרינן במובדלין דיבר הכתוב דכתיב בסיפיה דקרא אשר הבדלתי לכם כו] לטמא וצ"ל דכל שהוא דהכא בבריה קמיירי דבכל שהוא מיחייב משום בריה כדאמרינן בפ"ק דחגיגה (דף י.) ובפ' כהן גדול ונזיר (נזיר דף נב.) ובמכות (דף יז.) ובפ' גיד הנשה (חולין דף נו.) ז): ה"ג **מכולהו שכן לא הותר מכללן:** **תיתי** בק"ו מחלב שהותר מכללו. תימה נילף בכולהו כרת בק"ו מותיר טפי מגזל וגניבה וכמה לאוין שבתורה משום דמותיר לא עביד מעשה דומיא דפסח ומילה ומש"ה לא נקט נמי הנך דלעיל דאיכא למיפרך שכן יש בהן מעשה:

תורה אור

1. וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא הֱבִיאוֹ לְהַקְרִיב קָרְבָּן לַיהוָה לִפְנֵי מִשְׁכַּן יְהוָה דָּם יֵחָשֵׁב לָאִישׁ הַהוּא דָּם שָׁפָךְ וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא מִקֶּרֶב עַמּוֹ: ויקרא יז, ד
2. הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן תַּעֲלֶה עֹלֹתֶיךָ בְּכָל מָקוֹם אֲשֶׁר תִּרְאֶה: דברים יב, יג
3. לְמַעַן אֲשֶׁר יָבִיאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת זִבְחֵיהֶם אֲשֶׁר הֵם זֹבְחִים עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה וֶהֱבִיאֻם לַיהוָה אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֶל הַכֹּהֵן וְזָבְחוּ זִבְחֵי שְׁלָמִים לַיהוָה אוֹתָם: ויקרא יז, ה
4. וְלֹא יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת זִבְחֵיהֶם לַשְּׂעִירִם אֲשֶׁר הֵם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם חֻקַּת עוֹלָם תִּהְיֶה זֹּאת לָהֶם לְדֹרֹתָם: ויקרא יז, ז

◆

מוסף רש"י

שהרי עונשן אמור. שגילה לך הענין את עונשן שהן בכרת: **מכאן ואילך.** האי ולא יזבחו עוד: **בשעת היתר.** קודם שהוקם המשכן, והזהיר הכתוב שאע"פ שהיו מוקדשין לשם הקרבת במה, לא יקריבום עוד בבמה לגבוה שנאמר את זבחיהם זבחים העומדים קודם לכן שהתרתי בבמה לגבוה בשעת איסור הבמות כזובח על פני השדה לעבודת כוכבים (ע"ז נא:) **פסח ומילה מצות עשה.** פסח דכתיב (דברים טז) וזבחת פסח, ומילה (ויקרא יב) וביום השמיני ימול, וכרת כתיב בהו (כריתות ב.). אע"פ שיש בהן כרת הואיל ואין בהן לאו אלא מצות עשה הן, אין מביאין על שגגתן חטאת, שאין חטאת באה אלא על לאו דכרת, כדכתיב (ויקרא ד) אשר לא תעשינה וגו' (ערובין צו.): **אין מזהירין מן הדין.** אף על פי שאדם דן קל וחומר מעצמו אינה אזהרה ללאו (פסחים כד.):

מסורת הש"ס

א) סוכה מ: וש"נ, ב) ערובין לו. כריתות ב., ג) סנהדרין נד. וש"נ מכות יז:, ד) עי' ירוש' יבמות פי"א ה"א, ה) מכות יד., ו) פסחים סו., ז) [וע"ע תו' יבמות קיד: ד"ה משום, חולין קכ. ד"ה שכן].

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' אלא אמר אביי ק"ו. נ"ב כצ"ל וכן איתא בילקוט רמז תקפ"א [לפנינו בילקוט שם איתא ר' אבין] וכן מבואר בתוס' ד"ה אזהרה וכן משמע להדיא מגמ': (ב) רש"י ד"ה מכאן וכו' לה' הס"ד ואח"כ מה"ד כאילו הקריב על פני השדה: (ג) שם ד"ה אפי' למ"ד כו' לדרשא אחריתא ועונש וכו' דילפינן מיניה בת אביו ובת אמו אין מזהירין:

◆

שינויי נוסחאות

א] אזהרה מניין ת"ל השמר (כי"מ ור'. וכ"ה בתוס'): **ב] ואילך הוא מדבר בזבחים** (כתה"י וש"מ): **ג] צ"ל שהרי נאמר** (ש"מ. וכ"ה ברוב כתה"י): **ד] מצות לא תעשה כצ"ל** (ש"מ וכתה"י). **וכ"ה** ברש"י [ובדפ' קודמים הקיפוהו שלא כהוגן]: **ה] צ"ל לאביי** (ש"מ וכתה"י). **ועי'** דק"ס אות ג ובהגרי"א חבר ובקר"א סוד"ה ק"ו: **ו] תיבת נמי נמחק** (*ש"מ): **ז]** נ"א ואי משרצים טמאים שכן מטמאין בכעדשה (וראה אות ח) אי משרצים טהורים שכן איסורן במשהו אי מערלה וכלאי הכרם שכן איסורי הנאה אי משביעית שכן תופסת את דמיה אי מתרומה שכן לא הותרה מכללה אי מכולהו שכן לא הותרו מכללן תאמר בחלב שהותר מכללו אלא אמר רבא (כי"צ): **ח]** בכי"ל איתא בכעדשה. ועי' תוס' חולין קכ ע"א ד"ה שכן וכו' דמה דאיתא הכא מה לשרצים טמאים שמטמאין בכל שהוא, לא גרסי' לה וסופרים שבשו משום דבתר הכי קאמר מה לשרצים טהורים שאיסורן במשהו ע"ש. ומעתה בהכרח דמה דאיתא בפירש"י ד"ה משרצים וכו' וכן בד"ה במשהו וכו', לאו רש"י כתבו אלא תלמיד אחד פי' כן ע"פ הגי' ששבשו הסופרים. ותדע דכך הוא, דאם מפי רש"י יצאו הדברים תמוה טובא במ"ש ד"ה במשהו כו' אבל חלב בכזית, הלא ידענא דחלב אינו מטמא כלל וטהור לגמרי כמבואר הכא דקאמר מה לנבלה שכן מטמא כלומר אבל חלב אינו מטמא. וכן נתבאר להדיא בפסחים כג ע"א (הגרי"ב). ועי' בהג' דברי נחמיה שהעיר על דברי הגרי"ב אלו דמ"ש על פירש"י בד"ה משרצים, תמוה ביותר דהא בתוס' שם לא מחקו רק תיבת בכל שהוא. וכן מ"ש רש"י בד"ה במשהו "אבל חלב בכזית" אפשר דכוונתו לאכילה. וכ' עוד דאולי האי אבל חלב כו' צ"ל בסד"ה שכן: **ט]** מתרומה מה לתרומה שכן לא הותרה מכללה מכולהו מה לכולהו שכן כצ"ל (ש"מ, כתה"י). וראה נוס' כי"ל באות ז: **י]** תיבת ומילה ליתא בכתה"י (זולת כי"ל) וראה דק"ס אות ח, וראה באות שאח"ז: **יא]** בפסח שיש לו כצ"ל (*ש"מ). נ"א בפסח ומילה שיש להן תקנה (כי"צ). וע' צ"ק בשם תוס' מכות דבמילה נמי איכא תקנה: **יב]** בילקוט פ' אחרי רמז תקפ"א הגי' אלא אמר ר' יוחנן אתיא (הגרי"ב. וכ"ה בכי"מ) ועי' טה"ק, נ"א אלא כדר"י דאמר ר' יוחנן (כ"צ וש"מ): **יג]** אולי היה גירס"י ככב"י על פני השדה כל הזובח בבמה בזובח

בשדה. ועי' הג' הב"ח אות ב': יד] בכתה"י שלא לשמים: טו] היו מותרין כצ"ל (*ש"מ): טז] כדאמרן הס"ד ואח"כ מה"ד מקום שענש כו' כצ"ל (ותיבת כאן נמחק) (ש"מ): יז] עי' לעיל אות ח: יח] נלצ"ל אבל חלב (עפ"י באה"מ): יט] אי קשיא לי בהא דאייתינן אזהרה כצ"ל (ש"מ. וכעי"ז בכתה"י): כ] צ"ל שגגתן (כתה"י וד"ו): כא] להאי ערות אחותו כצ"ל (באה"מ): כב] צ"ל לא (כתה"י וד"ו): כג] צ"ל כמו שמפורש (*ש"מ): כד] לכדרכה כלומר מכובדין כו' כצ"ל (באה"מ): כה] לאזהרה אמחשב מעבודה לעבודה דמהשתחואה כו' כצ"ל (צ"ק והגר"א חבר): כו] לכם דהיינו שמונה שרצים אבל שרצים טהורים אין איסורן באכילה אלא בכזית וצ"ל דכל כו' כצ"ל (ב"ש)

רבא אמר כדרבי יונה [א] (א) א אתיא [1] שם שם מה להלן לא ענש אלא א"כ הזהיר אף כאן לא ענש אלא אם כן הזהיר אשכחן מוקטרי פנים שהעלן לחוץ [ב] מוקטרי חוץ שהעלן לחוץ מנין אמר רב כהנא אמר קרא [2] ואליהם תאמר (ב) על הסמוכין [ג] תאמר מתקיף לה רבא [ד] מי כתיב ועליהם ואליהם כתיב [ה] אלא כדתנא דבי ר' ישמעאל ואליהם תאמר לערב פרשיות ר' [ו] יוחנן אמר אתיא הבאה הבאה מה להלן מוקטרי [ז] חוץ אף כאן מוקטרי חוץ מתקיף לה רב ביבי [ח] הא דתנן (ג) שלשים ושש כריתות בתורה תלתין ושב הויין דאיכא המעלה והמעלה קשיא והדתנן [ט] (ד) ב הזורק מקצת דמים בחוץ חייב מנלן נפקא ליה מדתניא (ה) [3] דם יחשב [י] ג לרבות הזורק דברי רבי ישמעאל ר"ע אומר [2] או זבח לרבות את הזורק ורבי ישמעאל האי או זבח מאי עביד ליה לחלק ור' עקיבא לחלק מנא ליה נפקא ליה [4] מלא יביאנו ורבי ישמעאל ההוא מיבעי ליה (ו) ד על השלם הוא חייב ואינו חייב על החסר ורבי עקיבא נפקא ליה [4] מלעשות אותו ור' ישמעאל חד למוקטרי פנים שחסרו והעלו [יא] בחוץ וחד למוקטרי חוץ שחסרו והעלו בחוץ והא תניא רבי ישמעאל אומר יכול מוקטרי פנים שחסרו והעלו בחוץ [יב] חייב ה ת"ל לעשות אותו על השלם חייב ואינו חייב על החסר ורבי עקיבא [יג] מוקטרי פנים שחסרו והעלו בחוץ חייב ורבי עקיבא האי דם יחשב מאי עביד ליה ו לרבות שחיטת העוף ורבי ישמעאל נפקא ליה [5] מאו אשר ישחט ורבי עקיבא אמר לך ההוא מיבעי ליה על השוחט הוא חייב ז ולא על המולק ור' ישמעאל נפקא ליה [6] מזה הדבר דתניא (ז) אשר ישחט אין לי אלא שוחט בהמה שחט עוף מנ"ל ת"ל או אשר ישחט יכול [יד] אף המולק ודין הוא מה שחיטה דאין דרך הכשירה בפנים חייב מליקה שדרך הכשירה בפנים אינו דין שהוא חייב ת"ל [6] זה הדבר ורבי עקיבא אמר לך ההוא מיבעי ליה (ח) לגזירה שוה והא דתנן (ט) ח הקומץ והמקבל דמים בחוץ פטור מנלן ומהיכא תיתי דחייב תיתי משחיטה (י) מה לשחיטה ט שכן נפסלת [טו] שלא לאוכלין בפסח תיתי מזריקה מה לזריקה שכן זר חייב עליה מיתה

ה"ג דאמר רבי יונה אמר קרא שם תעלה עולותיך ושם תעשה. איתקש שאר עשיות להעלאה מה העלאה לא ענש אלא אם כן הזהיר אף שחיטה לא ענש אלא א"כ הזהיר: **אשכחן מוקטרי בפנים** [טז] **שהעלן בחוץ.** שחוטי פנים שהיו עומדים להקטירן בפנים והעלו [יז] בחוץ חייב כדכתיב בהעלאה (ויקרא יז) ואל פתח אהל מועד לא יביאנו בראויין להביאן לפנים ולהעלותן הכתוב מדבר: **מוקטרי חוץ.** שחוטי חוץ שעומדין ליקטר בחוץ ולא בפנים: **ואליהם תאמר.** זהו תחילת פרשת העלאה וסמוכה לפרשת שחוטי חוץ על הראשונים [יח] דמשתעי בשחוטי חוץ [יט] שאמר שאם העלו בחוץ חייב ועליהם קרינן: **ואליהם כתיב.** לשון קושיא הוא: ה"ג **אלא כדתנא דבי ר' ישמעאל ואליהם תאמר לערב פרשיות.** וי"ו מוסיף על ענין ראשון ומערב הפרשיות לומר שאף שחוטי חוץ שהעלן בחוץ חייב: **ל"ו כריתות בתורה.** וקחשיב התם המעלה בחוץ (י) והוינן בה מניינא למה לי ואמר רבי יוחנן שאם עשאן כולן בהעלם אחד חייב על כל אחת ואחת הא תרתי נינהו לחיובא המעלה איברי פנים והמעלה איברי חוץ דכיון דגמרת להו בהיקשא או בגזירה שוה הוה ליה כל חד וחד גוף עבירה וחייב על כל אחת ואחת אפילו בהעלם אחד וניתני שלשים ושבע [כ] והא ליכא לשנויי שם העלאה קתני כי היכי דקא חשיב המחלל את השבת [כא] והעובד עבודת כוכבים בחדא ואע"ג דטובא חיובי איכא דהכי [כב] שנינו בכריתות (ו) ואקשינן עלה (א) שבת ועבודת כוכבים [כג] [ומשני] תנא חילוקין שלהן במקומן דתנן במסכת שבת (דף עג.) אבות מלאכות ארבעים חסר אחת ודעבודת כוכבים תנינא בסנהדרין (דף ס:) אחד העובד ואחד הזובח ואחד המקטר ואחד המנסך אבל [כד] הכא לא תנא בהדיא המעלה איברי פנים והמעלה איברי חוץ ואף על גב דאיכא למשמע מפלוגתא דרבי יוסי הגלילי ורבנן בהדיא מיהא לא תניניהי בתרתי: **והא דתנן.** לקמן במתניתין (דף קי.) הזורק [מקצת] דמים בחוץ שלא נתן ארבע מתנות אלא מתנה אחת חייב דהויא זריקה בפנים דכוותיה דתנן (לעיל דף לו:) כל הניתנין על מזבח החיצון שנתנן במתנה אחת כיפר: **מנלן.** דאיחייב אזריקת דם בחוץ הא שחיטה והעלאה הוא דכתיבן: **דם יחשב דם שפך לרבות את הזורק.** והאי קראי [כה] בשחוטי חוץ כתיבי: **או זבח.** כתיב גבי העלאה או לרבות את הזורק: **לחלק.** דלא תימא עד דמסיק עולה ושלמים: **לא יביאנו.** משמע חד: **ואינו חייב על החסר.** לקמן [קח:] פליגי בה איכא למאן דאמר על אבר חסר ואיכא למאן דאמר על בהמה חסירה עד שיעלה כל הבהמה ואיכא למאן דאמר על הקטרה חסירה כגון פחות מכזית: **אותו.** שלם משמע: **חד למוקטרי פנים כו'.** דאי כתב חד הוה אמינא הני מילי מוקטרי חוץ אבל מוקטרי פנים מיחייב דהא מהדרינן פוקעין (ב) דחסרו אלמא הקטרה היא: **והא תניא.** בניחותא: **ור"ע סבר מוקטרי פנים.** שחוטי פנים שחסרו כגון פקעו מעל האור והעלן בחוץ חייב דהא מהדרינן פוקעין: **ור' ישמעאל נפקא ליה מאו אשר ישחט.** אע"ג דאיצטריך מחוץ למחנה כדלקמן [ע"ב] אפילו הכי אשר ישחט יתירא הוא דמצי למיכתב אל [כו] מחוץ למחנה אייתר ליה אשר ישחט לרבות שחיטת העוף: **ההוא מיבעיא ליה** [כז] **השוחט העוף חייב ואינו חייב על המולק.** והילכך איצטריכו תרווייהו דאי כתיב אשר ישחט לרבות שחיטת העוף הוה אמינא כל שכן מליקה שהיא דרך הכשירו בפנים להכי כתיב דם שפך [כח] לרבות את העוף והדר כתיב אשר ישחט למעוטי מולק: **אין לי אלא שוחט בהמה.** כדכתיב [ויקרא יז] אשר ישחט שור או כשב: **ומה שחיטה שאין.** זה דרך הכשירו של עוף בפנים חייב עליה בחוץ מליקה לא כ"ש: **ת"ל זה הדבר.** אשר צוה וגו' וסמיך ליה אשר ישחט שחיטה ולא מליקה: **לגזירה שוה.** מפורשת בים נוחלין (ב"ב דף קכ:) ובנדרים בפרק [כט] בתרא (דף עח.): **הקומץ.** מנחה בחוץ ולא הקטיר פטור: **מנא ליה.** דפטור: ופרכינן **מהי תיתי לחיובא.** דאיצטריך קרא למיפטריה: **מה לשחיטה שכן פוסלת בפסח ששחטו שלא לאוכלין.** כגון לחולה וזקן שאין יכול לאכול כזית כדכתיב (שמות יב) איש לפי אכלו תכוסו תאמר בקומץ מנחה דלא שייך [ל] פסול שלא לאוכליו וקבלה נמי אפילו בפסח לא מיפסלא כדאמרן בפרק תמיד נשחט (פסחים דף סא.) רבי אומר לשון סורסי הוא זה כאדם שאומר [לא] כוס לי טלה זה דבשחיטה לחודה הוא דפסלה מחשבת אוכלין: **תיתי מזריקה.** דלא פסלה שלא לשם אוכלין בפסח ומחייב עלה בחוץ וה"ה לקמילה וקבלה: **שכן זר חייב עליה מיתה.** מה שאין כן בקמילה וקבלה דבעינן עבודה תמה ולא עבודה שיש אחריה עבודה כדאמרינן פרק ראשונה בסדר יומא (דף כד.) והני תרווייהו יש אחריהן עבודה:

תיתי

ה"ג [לב] **דאמר רבי יונה.** בפ"ק דכריתות (דף ג:) מהיקשא יליף: **הני תלתין ושב הויין דאיכא המעלה והמעלה.** דכיון דגמרת להו בהיקשא או בגזירה שוה הוה ליה כל חד וחד גוף עבירה וחייב על כל אחת ואחת אפי' בהעלאה [לג] אחת והשוחט ומעלה נמי דקתני התם בתרתי לא ידעינן בהו תרתי לאוי אלא בגזירה שוה פי' בקונטרס והא ליכא לשנויי שם העלאה קתני כי היכי דקא חשיב המחלל את השבת בחדא ואע"ג דטובא חיובי איכא דהכי שנינן לה בכריתות (דף ג:) דאקשינן עליה שבת ועבודת כוכבים תנא חלוקים שלהן במקומן דתנן במס' שבת (דף עג:) אבות מלאכות מ' חסר אחת ודעבודת כוכבים תנינן בסנהדרין (דף ס:) אחד העובד ואחד הזובח ואחד המקטר ואחד המנסך אבל הני לא תנא הכא בהדיא המעלה איברי פנים והמעלה איברי חוץ ואע"ג דאיכא למשמעה מפלוגתא דרבי יוסי הגלילי ורבנן בהדיא מיהא לא תנוהי בתרתי עכ"ל וקצת תימה גבי עבודת כוכבים היכי קאמר התם בפ' קמא דכריתות (ג:) דקתני יתהון אבינכיהון [לד] פירוש במקומן הא ליכא למשמע ממתני' דד' מיתות אלא חיוב חטאת אהנך עבודות אבל חילוק חטאות לא שמעינן מינה: **דאיכא המעלה והמעלה קשיא.** [לה] קשה מהא דלא משני ההיא דכריתות (ג"ז שם) כרבי יוסי הגלילי דפטר מוקטרי חוץ: **מאי עביד ליה לחלק.** ° תימה (מ) דהך סוגיא דלא כרבא אלא כאביי דפ' השואל (ב"מ דף צה:) דסבר לה כרבי יאשיה דפ' ד' מיתות (סנהדרין דף סו:) דבעי קרא לחלק גבי אביו ואמו: **חד למוקטרי פנים שחסרו וחד למוקטרי חוץ שחסרו.** הכא לא שייך למילף מואליהם תאמר או הבאה הבאה משום דבפנים טעמא דמהדרינן פוקעין וחשיבה הקטרה ולא שייך למילף למוקטרי [לו] חוץ:

מסורת הש"ס

(א) ירוש' כלאים פ"ח ה"א, שבת פ"ז ה"ב, סנהדרין פ"ז ה"ה, (ב) [לקמן קיט:], (ג) כריתות ב., (ד) לקמן קי., (ה) סנהדרין לד: ע"ש, (ו) [לקמן קח: קט:] כעי"ז חולין סט., (ז) ת"כ אחרי פרש' ו ה"ד, (ח) [נדרים עח. ב"ב קכ:], (ט) לקמן קיב:, (י) [לעיל ד.], (כ) כריתות ב:, (ל) שם ג:, (מ) עי' ל"ק.

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ל"ו כריתות וכו' ושבת וע"ז תנא. נ"ב זהו תירוץ של רש"י: (ב) שם ד"ה חד למוקטרי וכו' פוקעין שנפקעו מעל מזבח לחסרו:

◆

שינויי נוסחאות

א] נ"א דאמר ר' יונה שם תעלה שם תעשה מקיש עשייה לעלייה מה עלייה ענש והזהיר אף עשייה ענש והזהיר (כי"צ). ועי' רש"י. ועי' לקמן אות לב: ב] נ"ל בחוץ. וכן בסמוך (ש"מ, כתה"י): ג] נ"ל הראשונים. ותיבת הסמוכין נמחק (ש"מ, כתה"י). וכ"ה ברש"י ותיבות על הראשונים הוא תחלת דיבור (דק"ס): ד] נ"ל רבה (כתה"י וש"מ). בכי"ל כלפנינו: ה] נ"א נוסף ואליהם קרינן (כי"צ וש"מ): ו] בילקוט רמז תקפ"ב פרשת אחרי מות השמיט מתיבת ר' יוחנן עד מה להלן ושם הגי' מה להלן בשחוטי חוץ אף כאן בשחוטי חוץ. ועי' רש"ק ול"ק (גליון). ובדק"ס כ' שבילקוט נשמט בשגגה: ז] בכתה"י בשחוטי. וכן בסמוך: ח] בכתה"י וש"מ רב ביבי בר אביי: ט] בכתה"י והא דתנן: י] נ"א יחשב לאיש ההוא דם שפך לרבות (כי"מ, פרי"ד, וכ"ה בסנהדרין). ועי' רש"י ד"ה דם וד"ה ההוא מיבעיא ובע"ב ד"ה שחט. ועי' גם במוסף רש"י לעיקר הדרשא הוא מדם שפך, וכ"פ רש"י בחומש ויקרא יז ד. וכ"כ ח"נ, רש"ש, יד דוד והגרי"ז וואלף ע"ש: יא] נ"ל והעלן וכן להלן בכל הענין (ש"מ, כתה"י): יב] יהא חייב כל"ל (ש"מ, כתה"י): יג] ור"ע סבר מוקטרי כל"ל (ש"מ, כתה"י). בב"ש מגיה בכל הסוגיא מקוטרי: יד] יכול שאני מרבה אף כל"ל (ש"מ, כתה"י): טו] נ"ל פוסלת (ש"מ). וכ"ה הב"ח לעיל ד' ע"א: טז] נ"ל פנים (*ש"מ): יז] נ"ל והעלן (*ש"מ): יח] ראה אות ג': יט] תאמר שאם העלן בחוץ חייב כל"ל והס"ד ומה"ד ואליהם כתיב ואליהם קרינן לשון כו' (כתה"י ושמכ"י). וראה אות ה: כ] בב"ש וכי"ב נוסף כאן דהא השוחט והמעלה דקתני התם בתרתי לא ידעינן בהו תרי לאוי אלא בג"ש. וע' תוד"ה הני: כא] השבת בחדא והעובד כל"ל (*ש"מ): כב] בכי"י דהכי אקשינן לה בכריתות ומשנינן עלה שבת תנא חילוקין (כי"י): כג] בש"מ ל"ג תיבות ועבודת כוכבים ומשני. ורא"ה בחי' שטמ"ק כריתות ג' ע"ב בד"ה שבת ועבודת כוכבים: כד] אבל הני לא תנא הכא בהדיא כל"ל (*ש"מ, וכ"ה בתוס'): כה] והאי קרא בפרשת שחוטי חוץ כתיב (כתה"י, וכעי"ז בד"ו וש"מ): כו] או מחוץ כל"ל (*ש"מ, רש"ש): כז] על השוחט חייב כו' כל"ל (*ש"מ): כח] בכ"ק הגיה דל"ל דם יחשב. אבל עי' מ"ש לעיל אות י: כט] נ"ל בפ' נערה (הגרי"ב): ל] שייך ביה פסול (כתה"י וש"מ): לא] שאומר לחבירו כוס (כתה"י וש"מ): לב] נ"א ה"ג דאמר ר' יונה אמר קרא שם תעלה ושם תעשה איתקש שאר עשיות להעלאה כך גרים בקונטרס וי"ס שכתוב בהן אתיא שם שם, וליתא דבהדיא מוכח בפ"ק דכריתות דמהיקשא יליף (ב"ש, כי"ב, ח"נ): לג] נ"ל בהעלם אחד (ד"ו). וכ"כ הגרי"ב בשם ס"י: לד] בד"ו בכוניהון. ועי' הגיה הגרי"ב בכריתות בשם הערוך: לה] תימה דלא משני כו' כל"ל (ותיבות קשה מהא נמחק (ב"ש וח"נ וכעי"ז בש"מ): לו] נ"ל ממוקטרי (ח"נ וע"ש).

עין משפט נר מצוה

ה א מיי' פרק יח מהלכות מעה"ק הלכה ד:
ו ב מיי' שם הלכה יג:
ג מיי' פי"ט שם הלכה ג:
ז ד מיי' שם הלכה יא:
ח ה מיי' שם הלכה ט:
ט ו ז מיי' פי"ח שם הלכה יח:
י ח מיי' פי"ט שם הלכה ו:
יא ט מיי' פ"ב מהלכות קרבן פסח הלכה ג:

◆

תורה אור השלם

1. כִּי אִם בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה בְּאַחַד שְׁבָטֶיךָ שָׁם תַּעֲלֶה עֹלֹתֶיךָ וְשָׁם תַּעֲשֶׂה כֹּל אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּךָּ: דברים יב, יד
2. וַאֲלֵהֶם תֹּאמַר אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר אֲשֶׁר יָגוּר בְּתוֹכָם אֲשֶׁר יַעֲלֶה עֹלָה אוֹ זָבַח: ויקרא יז, ח
3. וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא הֱבִיאוֹ לְהַקְרִיב קָרְבָּן לַיהוָה לִפְנֵי מִשְׁכַּן יְהוָה דָּם יֵחָשֵׁב לָאִישׁ הַהוּא דָּם שָׁפָךְ וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא מִקֶּרֶב עַמּוֹ: ויקרא יז, ד
4. וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא יְבִיאֶנּוּ לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ לַיהוָה וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא מֵעַמָּיו: ויקרא יז, ט
5. אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִשְׁחַט שׁוֹר אוֹ כֶשֶׂב אוֹ עֵז בַּמַּחֲנֶה אוֹ אֲשֶׁר יִשְׁחַט מִחוּץ לַמַּחֲנֶה: ויקרא יז, ג
6. דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו וְאֶל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר: ויקרא יז, ב

◆

גליון הש"ס

[תוס' ד"ה מאי וכו' תימה דהך סוגיא וכו'. עי' בב"ק דף נד ע"א בתוס' ד"ה או מבעי וכו']:

◆

מוסף רש"י

הזורק מקצת דמים. כגון מתנה אחת, ואפילו מחטאות הפנימיות שכל מתנותיהן מעכבות: **חייב.** לרבנן דלא בעו כולו מתיר, ורבי אלעזר נמי מודה בה כדאמרינן לקמן (לקמן קי.) **דם יחשב לרבות הזורק.** דם קדשים בחוץ שהוא בכרת, ומתרבי מדם שפך ובפרשת שחוטי חוץ כתיב (סנהדרין לד:) **לרבות שחיטת העוף.** על השחיטה בחוץ חייב כרת דאפילו השוחט עוף קדשים בחוץ כדנפקא לן בתורת כהנים וזבחים מאו אשר ישחט, ואינו חייב על המליקה של עוף בחוץ דזה משמע כענין שמפורש בפרשה זו חייב ולא כי ימלוק (ב"ב קכ: ברשב"ם): **שלא לאוכלין בפסח.** שאם שחטו שלא לאוכלין, כגון לחולה ולזקן שאין יכולין לאכול כזית, פסול ואפילו הן בעליו, דכתיב איש לפי אכלו, אכילה בכזית, ושאר עבודות לא פסלי שלא לאוכלין, דכתיב תכוסו ותניא (פסחים סא.) רבי אומר לשון סורסי הוא זה כאדם האומר לחבירו כוס לי טלה זה, והכי אמרינן בפסחים (עח:) דאין מחשבת אוכלין בזריקה (לעיל ד.) **שכן זר חייב עליה מיתה.** [שהיא] עבודה תמה. עבודה שהיא גומרת ומתממת את הדבר, ולא שיש אחריה עבודה כגון שחיטה וקבלה והולכה שיש אחריה זריקה, אבל זריקה עבודה אחרונה שבדם, וכן הקטרה בקומץ מנחה ובאברים ופדרים, וכן ניסוך היין בכל השנה וכן המים בחג (יומא כד.):

◆

שיטה מקובצת

אתיא הבאה הבאה. פי' דכתיב בשחוטי חוץ לא הביאו וכתיב בהעלאה לא יביאנו מה להלן בשחוטי חוץ אף כאן בשחוטי חוץ (ב"ש).

עין משפט נר מצוה

יב א מיי' פי"ט מהל' מעשה"ק הלכה יא ועי' רש"ק:
יג ב ג ד מיי' פרק י"ח שם הלכה טו:
יד ה מיי' שם פרק י"ט הל' טו:
טו ו מיי' פ"א מהלכות בית הבחירה הלכה ה:
טז ז מיי' פ"ו שם הלכה טו:
יז ח מיי' פי"ט מהל' מעשה הקרבנות הל' טו ופ"ו מהל' בית הבחירה הלכה טו:
יח ט י מיי' פי"ט מהל' מעשה הקרבנות הלכה י:

תורה אור השלם

1. כִּי אִם בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהֹוָה בְּאַחַד שְׁבָטֶיךָ שָׁם תַּעֲלֶה עֹלֹתֶיךָ וְשָׁם תַּעֲשֶׂה כֹּל אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּךָּ: דברים יב, יד
2. אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִשְׁחַט שׁוֹר אוֹ כֶשֶׂב אוֹ עֵז בַּמַּחֲנֶה אוֹ אֲשֶׁר יִשְׁחָט מִחוּץ לַמַּחֲנֶה: ויקרא יז, ג
3. וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא הֱבִיאוֹ לְהַקְרִיב קָרְבָּן לַיהֹוָה לִפְנֵי מִשְׁכַּן יְהֹוָה דָּם יֵחָשֵׁב לָאִישׁ הַהוּא דָּם שָׁפָךְ וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא מִקֶּרֶב עַמּוֹ: ויקרא יז, ד

גליון הש"ס

גמ' דלא אתא מבינייא. עי' יומא דף סג ע"ב תוס' ד"ה זריקת:

מוסף רש"י

לדברי ר' ישמעאל חייב אחת. אינו חייב אלא חטאת אחת, דמייתי ליה לזורק מכרת דכתיב בשוחט, וכיון דחד כרת וחד לאו אתרוייהו אין חילוק חטאת ביניהם כי עבדינהו בהעלם אחת: **לדברי ר"ע.** דיליף זורק מכרת דכתיב גבי מעלה, הוו להו שוחט וזורק שני כריתות וחייב שתים: **אפי' לדברי ר"ע אינו חייב אלא אחת.** דאע"ג דאיכא שתי כריתות, הואיל ואין בהן אלא אזהרה אחת אין חילוק חטאת ביניהם, דאילו במעלה כתיבא אזהרה באפי נפשה (דברים יב) השמר לך פן תעלה עולותיך, ואילו שוחט וזורק אין בהם אזהרה אלא מהיקש דאיתקש למעלה, דכתיב שם תעלה עולותיך ושם תעשה, איתקש שאר עשיות להעלאה ומהכא נפקא לשוחט וזורק (סנהדרין לד:) **קדושה ראשונה.** של בית: **קידשה לשעתה כו' לעתיד לבא.** כי היכי דסבירא ליה בקדושת הארץ (לעיל ס: סב. מכות יט.) **ולא קידשה לעתיד לבא.** קדושה שנתקדשה ירושלים אינה קדושה לעולם ומשחרבה הותרו הבמות (מגילה י.) **היו עושים קלעים.** במקום החומה ובונים את כתלי החומה אצל הקלעים וכן לעזרות (שבועות טז.). קס"ד במקום חומות היכל, שיהא מזבח הבנוי בעזרה קרוי אשר פתח אהל מועד, שאלמלא כן לא היו מקריבין עד שיגמר הבנין, והם התחילו להקריב קרבנות משבאו שם בימי כורש כמו שכתוב בספר עזרא, ועד עשרים ושנים שנה אחרי כן לא נגמר הבית בשנת שלש לדריוש האחרון: **בונין מבחוץ.** שהיו הקלעים פרושים לפנים מעובי החומה שלא יכנסו הבונין לתוך ההיכל (מגילה י.). נתנו הקלעים לפנים ממקום החומה ובונים את החומה מבחוץ שלא יזונו עיניהם מן ההיכל, וקס"ד דהנך קלעים לר"א כדי להכשיר העזרות להקריב קרבן, דאם אין בית אין קרבן, דקדושה ראשונה בטלה לה (שבועות שם) **ומר מאי דשמיע ליה קאמר.** ולא משום צורך קדושה (מגילה שם) **מקריבין אע"פ שאין בית.** דקדושת הבית קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא (לעיל סב.): **אע"פ שאין חומה.** בירושלים קודם שנבנית החומה (שבועות שם) **המעלה. בחוץ חיבורי עולין.** עולין בשר, חיבורי עולין עלם (מנחות כג.):

להכי כתביה קרא דלא תיתי מבינייא. י) תימה על סוגיא זו דבפ' בתרא (דף קטו:) דרשינן אשר יעלה עולה מה העלאה שהיא גמר עבודה אף כל שהיא גמר עבודה למעוטי קומץ ומקבל והיולק והבולל והפותת והמולח כו': **יכול חוץ לשלש מחנות.** ונילף גז"ש מפרים הנשרפים כדילפי' בהרוגי ב"ד בפ' נגמר הדין (סנהדרין דף סב:) ואפי' אינה מופנה ילפינן בגילוי מלתא כיון דלא אשכחן מחוץ למחנה אלא חוץ לשלש מחנות: **ולא בעי אל פתח אהל מועד.** אע"ג דאיצטריך לקמן (דף קיג:) למעוטי רובע ונרבע ופרת חטאת וקדשי בדק הבית טובא פתח אהל מועד כתיבי: ה"ג **ולרבא נכתוב רחמנא ואל פתח אהל מועד** מחוץ למחנה ובמחנה למה לי. וקא קשיא ליה לרבא ל"ל דכתב רחמנא כלל מחוץ למחנה ובמחנה וכן פי' הקונט': **המעלה בזמן הזה.** לעיל פירשתי בריש קדשי קדשים (דף ס.) גבי מזבח שנפגם ופירשתי מ"ט [נקטן] הכא המעלה ולא נקט השוחט: **ריש לקיש אמר פטור קדושה ראשונה כו'.** תימה דלא פריך עליה מהנך משניות דפריך בפ"ק דמגילה (דף י.) אר' יצחק דאמר שמעתי שמקריבין בבית חוניו: **רבי יוחנן אמר חייב חיבורי עולין בעולין דמו.** וא"ת למה לי חיבורי הא שמעינן ליה לר' יוחנן דאמר בפ' הקומץ רבה (מנחות דף כו:) יש הקטרה בפחות מכזית וכיון דחשיב הקטרה בפנים מחייב בחוץ כדאמר לקמן (דף קח:) גבי מוקטרי פנים שחסרו דחייבין עליהם בחוץ כיון דבפנים הויא הקטרה דמהדרינן פוקעין וי"ל הא דחשיב ליה לר' יוחנן הקטרה היינו לענין מקטיר לחצאין שמשלים אח"כ ואע"ג דבפרק כל המנחות באות מצה (מנחות דף נח.) חשיב ליה הקטרה גבי שאור ודבש דאמרי' יש קומץ פחות משני זיתים ויש הקטרה פחות מכזית שאני התם דכתיב קרא ועוד דבשחוטי חוץ מיפטר טפי כדדרשינן הכא על השלם הוא חייב ואינו חייב על החסר ועוד דהא איתקש מחשבות זו לזו אכילת מזבח לאכילת אדם ומחשב על מנת להקטיר חוץ למקומו לא מיפסלא בפחות מכזית ש"מ דמקטיר בחוץ לא מחייב בפחות מכזית:

תיתי מבינייא א"כ לא יאמר בזריקה ותיתי מבינייא א] ותיתי משחיטה מה לשחיטה שכן נפסלת שלא לשם אוכלין בפסח תיתי מהעלאה מה להעלאה שכן ישנה במנחה (א) ותיתי מבינייא ב] להכי כתיב קרא למימר ⊖ דלא אתא מבינייא א)אמר ר' אבהו שחט וזרק לדברי ר' ישמעאל חייב אחת לדברי ר"ע חייב שתים ב)אביי אמר אפי' [לדברי] ר"ע אינו חייב אלא אחת דאמר קרא [1]שם ג] תעשה הכתוב עשאן לכולן עבודה אחת זרק והעלה לדברי ר' ישמעאל חייב שתים לדברי ר"ע אינו חייב אלא אחת אביי אמר אפי' [לדברי] ר"ע [א]חייב שתים ג)להכי פלגינהו קרא [1]שם תעלה ושם תעשה שחט וזרק והעלה לדברי הכל חייב שתים ת"ר ([2]במחנה ד] יכול השוחט עולה בדרום יהא חייב ת"ל ה] אל) מחוץ למחנה יכול חוץ לשלש מחנות [ת"ל [2]או עז במחנה] (מנין אף במחנה לויה ת"ל במחנה) אי במחנה ד)יכול השוחט עולה בדרום יהא חייב ת"ל או ו] אל מחוץ למחנה מה חוץ למחנה מיוחד שאין ראוי לשחיטת ז] קדשים ולשחיטת כל זבח יצא דרום שאע"פ שאין ראוי לשחיטת קדשי קדשים ראוי לשחיטת קדשים קלים אמר עולא השוחט על גגו של היכל חייב הואיל ואין ראוי לשחיטת כל זבח מתקיף לה רבא א"כ ניכתוב קרא ח] (אל) מחוץ למחנה ולא בעי [3]אל פתח אהל מועד אל פתח אהל מועד ל"ל לאו [ב]למעוטי גגו ולרבא א"כ נכתוב אל פתח אהל מועד ט] במחנה (ואל) מחוץ למחנה ל"ל לאו לאתויי גגו אמר רב מרי לאיתויי י] [ג]כולה בפנים וצוארה בחוץ [צווארה] בחוץ פשיטא אמאי קפיד רחמנא אשחיטה ושחיטה בחוץ היא אלא לאיתויי [ד]כולה בחוץ וצווארה בפנים איתמר המעלה בזמן הזה ר' יוחנן אמר [ה]חייב ריש לקיש אמר פטור ר' יוחנן אמר חייב ה)קדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא ריש לקיש אמר פטור קדושה ראשונה קידשה לשעתה ולא קידשה לעתיד לבא נימא דבפלוגתא דר"א ור' יהושע קמיפלגי ו)דתנן א"ר אליעזר יא] כשהיו בונין בהיכל היו עושים [ו]קלעים בהיכל קלעים בעזרות אלא שבהיכל בונין מבחוץ ובעזרה יב] בונין מבפנים א"ר יהושע שמעתי [ז]שהיו ז)מקריבין אע"פ שאין בית [ח]ואוכלים קדשי קדשים אע"פ שאין קלעים קדשים קלים ומעשר שני אע"פ שאין חומה מפני שקדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא לאו מכלל דר"א סבר לא קידשה יג] א"ל רבינא לרב אשי ממאי דלמא דכולי עלמא קדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא ומר מאי דשמיע ליה קאמר ומר מאי דשמיע ליה קאמר וכי תימא קלעים לר' אליעזר למה לי לצניעותא בעלמא איתמר ח)המעלה יד] ואין בו כזית ועצם משלימו לכזית רבי יוחנן אמר [ט]חייב ריש לקיש אמר פטור ר' יוחנן אמר חייב חיבורי עולין כעולין דמי ריש לקיש אמר פטור חיבורי עולין לאו כעולין דמו בעי רבא [י]המעלה

תיתי מבינייא. משחיטה וזריקה דכי פרכת מה לשחיטה שכן פוסלת שלא לשם אוכלין בפסח זריקה תוכיח מה לזריקה שכן זר חייב עליה מיתה שחיטה תוכיח וחזר הדין הצד השוה שבהן שהן עבודה וחייבין עליהן בחוץ אף אני אביא קמילה וקבלה שהן עבודה ויתחייב עליהן בחוץ: **אם כן.** דמייתי טו] מבינייא לחייב בחוץ על עבודות שאינם מפורשות בפרשה ויש להביאן במה הצד לא יאמר בזריקה ותיתי מבינייא משחיטה והעלאה: ה"ג **להכי כתבה קרא דלא** טז] **אתיא מבינייא.** למימר דאע"ג דאתיא מבינייא לא תיתי מבינייא: **שחט וזרק בהעלם אחד לר' ישמעאל.** דנפקא ליה זריקה מדם שפך יז] בעונש של שחיטה: **אינו חייב אלא אחת.** דחד כרת וחד לאו הוא: **לר"ע.** נפקא יח] ליה מאו זבח דכתיב (ויקרא יז) גבי העלאה: **חייב שתים.** משום דשמות מוחלקין: **שם תעלה ושם תעשה.** הזכיר העלאה לבדה והשאר כללן בעשיה אחת למימרא דלא מחייב אכולהו אלא חדא: (ב) **פלגינהו** יט] **קרא.** הוציא העלאה מכלל שאר עשיות למימרא דמחייב עלה באפי נפשה והשארא באפי נפשייהו: **שחט וזרק והעלה לד"ה.** בין לר' ישמעאל בין לר"ע חייב שתים לר' ישמעאל כיון דכולם בהעלם [אחד] מחייב בהעלאה חדא דאית לה קרא בהדיא ואשחיטה וזריקה חדא דמחד קרא נפקי ולר"ע אשחיטה מיחייב חדא והעלאה כ] וזריקה חדא ובהא לא פליג אביי אדר' אבהו דלאביי נמי לדברי הכל חייב שתים חדא אהעלאה וחדא אשאר עשיות: **ת"ר** כא] **או אשר ישחט מחוץ למחנה יכול עד שישחט חוץ לשלש מחנות.** ונילף גז"ש מפרים הנשרפים כדילפינן בהרוגי ב"ד בסנהדרין (דף מג:): **ת"ל.** ברישיה דקרא או עז במחנה: **אי במחנה יכול.** אף במחנה שכינה אלא שאינה מקום שחיטתו כגון שחט עולה בדרום יהא חייב: **ת"ל מחוץ למחנה.** דמשמע חוץ לשלש מחנות: **מה להלן.** מיוחד שאינו ראוי לשחיטת שום זבח אף במחנה כגון במחנה לויה שאינו ראוי לשחיטה כב] לשום זבח: **נכתוב קרא במחנה ואל מחוץ למחנה.** חוץ למעוטי עולה בדרום ובמחנה לפרושי דלא בעינן חוץ לשלש מחנות, ואל פתח אהל מועד לא הביאו למה לי: **לאו למעוטי גגו של היכל.** דהכי משמע כג] שלא הביאו לפתח אהל מועד יצא זה שהביאו לעזרה: ופרכינן **ולרבא.** דפטר אגגו דמשמע כד] כל חללה של עזרה קרי אל פתח: **ניכתוב אל פתח.** למעוטי גגו ולמעוטי עולה בדרום שהרי באו אל פתח וממילא משתמע חיובא במחנה לויה שלא הביאו אל פתח: **מחוץ למחנה ובמחנה ל"ל לאו לאיתויי גגו.** אתא במחנה והדר אתא מחוץ דלא תימא מבמחנה איתרבי נמי שוחט עולה בדרום ת"ל מחוץ למידרש דבעינן מקום שאינו ראוי לשחיטת שום זבח ואל פתח איצטריך לדרשא אחריתי ט) הראוי לפתח אהל מועד חייבין עליו בחוץ יצאו פרת חטאת וקדשי בדק הבית:) **לאו)** לאיתויי [**כולה**] **בפנים כו'.** לעולם גג היכל לא מיחייב דלא קרינא ביה ואל פתח אהל מועד לא הביאו שהרי הביאו אלא לאיתויי היא בפנים וצוארה בחוץ דלא תימא פתח אהל מועד היא לכך נאמר במחנה לאיתויי לחיובא והדר אתא מחוץ דלא תרבי מבמחנה שוחט עולה בדרום ומהו כה] אל פתח אהל מועד לא הביאו שלא הביאו כדרך הבאתו כו] קדשי קדשים בצפון תלמוד לומר מחוץ דלא חייב כז] אלא משום חוץ דאינו ראוי לשום זבח יצא זה ואתא אל פתח למעוטי גגו דלא תרבייה כדקאמרת שהוא מקום שאינו ראוי לשחיטת כל זבח דכיון דאשמעינן מחוץ דעולה בדרום פטור שמע מינה אל פתח אהל מועד לא אכדרך הבאתו קפיד אלא אהבאה כל דהו ובלבד שיהא כולו לתוך חלל העזרה: **שחיטה בחוץ היא.** והרי לא הביאו לבית השחיטה אל פתח ומאל פתח נפקא: **המעלה בזמן הזה.** בחוץ: **וקידשה לעתיד לבא.** והויא לה ירושלים בית הבחירה ושעת איסור הבמות היא: **כשהיו בונין בהיכל.** בימי עזרא: **לאו מכלל דר' אליעזר סבר לא קידשה.** הלכך עושין קלעים במקום חומה וחזרו וקדשו בקידוש המפורש במסכת שבועות (דף יד.): **עלם.** אין מצוה להעלותו אם פירש כדאמרן בפרק המזבח מקדש (לעיל דף פה:):

רלא

מסורת הש"ס

א) סנהדרין לד:, ב) שם ע"ש, ג) ע' ירוש' כלאים פ"ח ה"א, שבת פ"ז ה"ב, סנהדרין פ"ז ה"ה, ד) ע' ת"כ אחרי פרש' ו ה"ג, ה) [לעיל ס: מגילה י. חגיגה ג: מכות יט. שבועות טז. חולין ז. ערכין לב: תמורה כא.] ע' ירוש' מע"ש פ"ג ה"ג, סנהדרין פ"א סה"ג, ו) מגילה י. שבועות טז. עדיות פ"ח מ"ו, ז) [לעיל סב.], ח) מנחות כג., ט) יומא סג תמורה ו יג., י) עי' ל"ק.

הגהות הב"ח

(א) גמ' שכן ישנה במנחה שחיטה תוכיח תיתי מבינייא: (ב) רש"י ד"ה פלגינהו נ"ל קודם ד"ה שם תעלה:

שינויי נוסחאות

א] נ"א מבינייא אלא להכי כתיב קרא כו' (והשאר ליתא). כ"ג רש"י וכן בש"י (שמכ"י). נ"א בזריקה ותיתי משחיטה (כי"מ): ב] נ"א מבינייא אלא להכי כתיב קרא ולא אתיא מבינייא למימר דאע"ג דאתי מבינייא לא תיתי מבינייא אמר ר' אבהו כו' (שמכ"י, כפי הנר' עפ"י רש"י): ג] שם תעלה ושם תעשה כל אשר אנכי מצוך הכתוב עשאן עשייה אחת זרק כו' (ש"מ וכעי"ז בב"ש). נ"א ושם תעשה ערבינהו רחמנא לכולהו עשיות עשייה אחת לכולן זרק כו' (כי"צ). ועי' בה"ז מש"כ בגיר' הרמב"ם והראב"ד: ד] נ"א ת"ר מחוץ למחנה יכול חוץ לשלש מחנות מנין אף במחנה לויה ת"ל במחנה אי במחנה יכול השוחט (כי"ר ב' וק'). וכ"ג ח"נ בכמה שינויים ע"ש. בכי"מ וג' וש"מ גרס' כל מה שלפנינו בסוגריים עגולים, וליתא שם מה שבסוגריים המרובעים [אלא שם ת"ל מחוץ למחנה אי מחוץ למחנה יכול חוץ כו']. וכ"ה גם בת"כ אחרי מות פרשתא ו' ובילקו"ש. ולפנינו הוגה ע"פ ד' פפד"מ, מחמת הכפילות: ה] ת"ל או אשר ישחט מחוץ למחנה יכול כצ"ל וכ"ה ברש"י (צ"ק). ורא"ה הגהתו ברש"י באות כא. (ובד' וילנא נדפס נוס' צ"ק שלא כהוגן, לענ"ד): ו] ת"ל מחוץ (כי"צ וק' וח"נ. וכ"ה בת"כ שם). נ"א ת"ל או אשר ישחט מחוץ (ש"מ וצ"ק): ז] לשחיטת כל זבח אף במחנה שאין ראוי לשחיטת כל זבח יצא (ש"מ, ת"כ וילקו"ש שם, וכעי"ז בכי"צ): ח] קרא במחנה ומחוץ למחנה כצ"ל (ח"נ). וכ"ה בכל כתה"י וש"מ אלא ששם ואל מחוץ, וכ"ה ברש"י): ט] מועד, מחוץ למחנה ובמחנה למה לי כצ"ל (ב"ש, וכ"ה ברש"י ותוס'). נ"א מועד ומחוץ למחנה ולא בעי במחנה, במחנה ל"ל (כי"צ, וכ"ה במיוחס לר"ח, וכעי"ז בכי"מ ור' ב'). ולפי"ז רק "במחנה" מיותר ול"ב: י] נ"ל לא לאתויי. וכצ"ל ברש"י (*ש"מ): יא] אליעזר שמעתי כשהיו (*ש"מ): יב] נ"ל ובעזרות (*ש"מ): יג] קידשה לעתיד לבוא כצ"ל (ש"מ): יד] המעלה אבר שאין בו כצ"ל (*ש"מ): טו] דמייתינן (*ש"מ): טז] נ"ל ולא (כתה"י וד"ו). וצריך למחוק הנקודה שאחר תיבת מבינייא, כי כל הדיבור הוא לשון הגמ' לפי גי' רש"י וכמ"ש באות ב: יז] שפך הכתוב בעונש כצ"ל (*ש"מ). [בצ"ק הגיה יחשב (במקום שפך) ועמ"ש בעמ' הקודם אות י' ואות כח]: יח] נ"ל דנפקא (*ש"מ): יט] עי' ב"ח. ול"ע דהא רש"י בד"ה שם תעלה איירי להדיא אדברי אביי דלעיל דאשאר עבודות לא מיחייב אלא חדא. [ואע"ג דלעיל לא הוזכר בגמ' "שם תעלה", יעוי' בש"נ אות ג]: כ] והעלאה (*ש"מ): כא] נ"ל ת"ל או אשר (צ"ק). ורא"ה לעיל אות ה. נ"א אי אשר (ותיבת ת"ר נמחק) (ש"מ). [בח"נ גורס בגמ' ת"ר או אשר ישחט וכו' ולפי"ז א"ש הנוסח ברש"י כלפנינו]. ועי' דק"ס: כב] לשחיטת שום (כי"י): כג] מי שלא כצ"ל (*ש"מ): כד] דמשמע אל פתח כל חללה של עזרה כצ"ל (ש"מ) ותיבת קרי נמחק (ש"מ): כה] נ"ל ומאי (ש"מ): כו] כבתה"י וש"מ הבאתו: כז] חייב משום חוץ אלא דאינו ראוי כו' כצ"ל (באה"ם):

ראש בן יונה שאין בו כזית ומלח משלימו לכזית מהו א"ל רבא מפרזקיא לרב אשי לאו היינו פלוגתייהו דר' יוחנן ור"ל תיבעי לרבי יוחנן ותיבעי לר"ל תיבעי לר' יוחנן ע"כ לא קאמר ר' יוחנן התם אלא עצם דמינא דבשר הוא אבל מלח דלאו מינא דבר יונה הוא לא [א] תיבעי לר"ל ע"כ לא קאמר ר"ל התם אלא דאי פריש מינה לאו מצוה לאסוקי אבל הכא דאי פריש מצוה לאסוקי לא או דלמא ל"ש תיקו: ר' יוסי הגלילי אומר כו': [א]השיב רבי תחת רבי יוסי הגלילי מה לשוחט בפנים ומעלה בחוץ שהיתה [ב] לו שעת הכושר תאמר בשוחט חוץ [ג] ומעלה בחוץ שלא היתה לו שעת הכושר השיב ר"א בר' שמעון תחת ר"י הגלילי מה לשוחט בפנים ומעלה בחוץ שכן קודש מקבלו תאמר בשוחט בחוץ [ד] שאין קודש מקבלו מאי בינייהו [ב]אמר זעירי [א]שחיטת לילה איכא בינייהו [ג]רבה אמר [ב]קבלה בבלי חול איכא בינייהו: טמא שאכל בין קודש כו': שפיר קאמרי ליה רבנן לרבי יוסי הגלילי [ד]אמר רבא כל היכא דנטמא טומאת [ה] הגוף ואחר כך נטמא בשר דכולי עלמא לא פליגי דחייב שכן [ו] טומאת הגוף בכרת כי פליגי בשנטמא בשר ואח"כ נטמא הגוף דרבנן סברי אמרינן מיגו ור' יוסי הגלילי סבר לא אמרינן מיגו ורבי יוסי [ז] נהי דמיגו לא אמרינן תיתי טומאת הגוף דחמירא ותחול על טומאת בשר אמר רב אשי ממאי דטומאת הגוף חמורה דלמא טומאת בשר חמורה שכן אין לה טהרה במקוה: **מתני'** חומר בשחיטה מבעלייה ובעלייה מבשחיטה חומר בשחיטה [ג]שהשוחט להדיוט חייב [ד]והמעלה להדיוט פטור חומר בעלייה [ה]שנים [ט]שאחזו בסכין ושחטו פטורים [ו]אחזו באבר והעלו [ח] חייבין העלה חזר [ט] והעלה וחזר והעלה חייב על כל עלייה [י] דברי ר"ש ר' יוסי אומר [ז]אינו חייב אלא אחת [ח]ואינו חייב עד שיעלה לראש המזבח [ו]ר"ש אומר אפילו העלה על הסלע או על האבן חייב: **גמ'** מאי שנא המעלה להדיוט דפטור דכתיב [1]לה' בשחיטה נמי הכתיב [2]לה' שאני התם דאמר קרא [3]איש איש גבי העלאה נמי כתיב [4]איש איש ° מיבעי [יא] ליה לשנים [יב] שהעלו באבר חייבין אי הכי ה"נ מיבעי ליה [ח]לשנים שאחזו בסכין ושחטו שחייבין שאני התם דאמר קרא [2]ההוא אחד ולא שנים אי הכי גבי העלאה נמי הא כתיב [1]ההוא [יג] מיבעי ליה

ראש יונה. של עולת העוף והעלו בחוץ: מלח אי פריש מצוה לחזור ולמולחו כדכתיב (ויקרא ב) ולא תשבית מלח ברית: **שעת הכושר.** ליקרב בפנים: **שכן קדש מקבלו.** אע"פ שהוציאו אם חזר והכניסו והעלהו לא ירד כדאמרן בהמזבח מקדש (לעיל דף פד.) הלן והיוצא כו': **שחיטת לילה איכא בינייהו.** לרבי שחט בהמה בלילה בפנים והעלה בחוץ פטור שלא היתה לה שעת הכושר דבשחיטתה נפסלה לר"א חייב שהרי הקדש מקבלו שאם עלה לא ירד: **רבה אמר קבלה בכלי חול איכא בינייהו.** שעת הכושר ליכא קדש מקבלו איכא דכל שפסולו בקדש הקדש מקבלו: **כל היכא דנטמא גופו של זה ואח"כ נטמא הבשר.** ואפילו ע"י אחרים מודה ר' יוסי הגלילי דחייב כדאמרן מה לי על ידו מה לי ע"י אחרים דטעמא דר' יוסי משום דאין איסור חל על איסור הוא [ד] וכאן איסור טומאת הגוף קודם: **כי פליגי בשנטמא בשר.** תחילה ונאסר על זה משום טומאת בשר שאין חייבין עליו חטאת [יד] וכי הדר נטמא הגוף אית ליה לר' יוסי אין איסור טומאת הגוף חל על איסור זה ואע"ג דאיסור כולל הוא דאיכא למימר דמיגו דמיתסר בשאר אתיכות טהורות משום טומאת הגוף נתסר נמי בהך לא אמרינן האי מיגו הלכך אין ראיה מטמא שאכל את הטהור לכאן דהתם טומאת הגוף קדים: **ורבנן סברי אמרינן מגו.** ואיסור כולל חל על איסור אחר דהא דאמרינן אין איסור חל על איסור באיסורי דעלמא קאמרינן: **נהי דלא אמרינן מגו.** לחול איסור על איסור ואפילו הוא כולל מיהו הני מילי היכא דשניהן שוין אבל הכא [טו] תיתי טומאת הגוף דחמירא ותיחול בכולל על טומאת בשר דקילא דהכי אמרינן בשחיטת חולין בפרק גיד הנשה (דף קא.) דרבי יוסי הגלילי לית ליה איסור חל על איסור אפילו ע"י כולל ובאיסור חמור אית ליה איסור חל על איסור כשהוא איסור כולל גבי אוכל גיד הנשה של עולה דאוקימנא כרבי יוסי הגלילי דקתני חייב שתים: **מתני' השוחט.** קדשים בחוץ לאכילת הדיוט חייב: **והמעלה להדיוט פטור.** משום העלאת חוץ וחייב משום עובד עבודת כוכבים ואם הזיד בעבודת כוכבים ושגג בהעלאת חוץ אינו מביא על שגגתו חטאת. וטעמא מפרש בגמ': **שנים שאחזו.** בגמרא מפרש לה: **העלה.** ונודע לו וחזר והעלה מאותה בהמה עצמה. ובגמרא מפרש פלוגתייהו: **שיעלה לראש המזבח.** שיבנה מזבח לשם כך ויעלה. וטעמא מפרש בגמרא: **גמ' דכתיב לה'.** ואל פתח אהל מועד לא יביאנו לעשות אותו לה' (ויקרא יז) מכלל דבעושה לשם הכתוב מדבר: **בשחיטת חוץ נמי כתיב.** (שם) ואל פתח אהל מועד לא הביאו להקריב קרבן לה': **איש איש.** להביא איש ששחט לאיש: **שאני התם.** בשחיטה לא מלית למדרש איש איש לחייב שנים שאחזו בסכין ושחטו: **דהא כתיב ההוא.** וקא סלקא דעתך ונכרת האיש ההוא: (שם):

שחיטת לילה איכא בינייהו. לכאורה רבי ורבי אלעזר בר"ש סברי כר"ש דאמר בפרק המזבח מקדש (לעיל דף פד.) נשחטה בלילה אם עלתה לא תרד דהשתא קדש מקבלו ולא היתה לו שעת הכושר אבל לרבי יהודה דאמר אם עלתה תרד בין לרבי בין לרבי אלעזר בר"ש שחט בלילה בפנים והעלה בחוץ לא מבעיא (ליה) לרבי יוסי הגלילי דפטור אלא אפילו לרבנן נמי פטור כדמוכח בסוף פירקין (לקמן קיא:) גבי הא דתנן ר"ש אומר כל שחייבין עליו בחוץ חייבין על כיוצא בו בפנים שהעלה בחוץ ומפרש זעירי גופיה שחיטת בהמה בלילה איכא בינייהו וה"ק השוחט בהמה בלילה בפנים והעלה בחוץ פטור פירוש דאין מתקבל בפנים כר' יהודה דאמר אם עלה (לא) ירד שחט בחוץ והעלה בחוץ חייב אלמא דאפילו לרבנן דמחייבי שוחט בחוץ ומעלה בחוץ מודו בשוחט בלילה בפנים ומעלה בחוץ דפטור לר' יהודה וקצת תימה זעירי ורבה אמאי נקטי הכא שחיטת לילה וקבלה בכלי חול דהיינו כמו נשפך דמה דלא הוי אלא לר"ש דלרבי יהודה תרוייהו ירדו הוי להו למימר איכא בינייהו נשחטה חוץ לזמנו וחוץ למקומו דלכולי עלמא לא ירד דהרי קדש מקבלו ולא היתה לו שעת הכושר ושמא אגב דנקטי רבה וזעירי בסוף פירקין (שם) גבי פלוגתא דר"ש ורבנן שחיטת לילה וקבלה בכלי חול נקטי נמי הכא וצריך לדקדק לר' יהודה דאמר (לעיל דף פד.) בילא דמה אם עלה ירד הרי זורק מקצת דמים בחוץ דחייב אע"ג דאין קדש מקבלו ושמא לרבי יהודה לא היה חייב והא דדרשינן מקרא לרבות הזורק דלמא בשחוטי חוץ ולא בשחוטי פנים מידי דהוה אשחיטת לילה בסוף פירקין אבל לרבי יוסי הגלילי אליבא דרבי יהודה ודאי לא משכחת לה זורק בחוץ דחייב ועוד נראה דהא דמיפטר לר' יהודה משום דאין קדש מקבלו היינו כשאין קדש מקבלו מחמת פסול אחר מלבד פסול זה שיצא לחוץ והעלהו וניחא נמי דמתני' מחייב הקומץ והלבונה והקטרת ומנחת כהנים שהעלן בחוץ אף על גב דאמרינן בריש המזבח (לעיל דף פג:) דמנחות לר"י הגלילי ירדו וכן נסכים הבאים עם הזבח דאמרינן לדברי כולן ירדו ובריתא דבסמוך (דף קט.) דמרבי פסולין לא חשיב נשחטה בלילה ונשפך דמה שמע מינה דרבי יהודה היא ולא מחייבי [טז] אהני משום דירדו ואפילו הכי מחייב אקומץ ומנחת נסכים וניסוך היין והמים והיינו טעמא כדפרישית וקצת קשה לרבי יהודה אין מתיישב מה שהשיב ר' אלעזר בר"ש תחת ר"י הגלילי דאכתי תיקשי ליה אף הקומץ בפנים והעלה בחוץ כיון שהוציאו פסלו: **רבנן סברי** מיגו. דאיסור כולל פליגי כדמפרש בסוף גיד הנשה (חולין דף קא.):

מסורת הש"ס

א) ת"כ אחרי פרק י' הלכה ז, **ב)** [לקמן קיא:], **ג)** [שם ע"ש], **ד)** חולין קא. ע"ש, **ה)** קידושין מג., **ו)** ת"כ שם הי"א כה"ע, **ז)** [לקמן קי.], **ח)** קדושין מג.

גליון הש"ס

גמ' מיבעי ליה לשנים שהעלו. עי' תבואת שור הלכות שחיטה סי' ב ס"ק (כב) [נב]:

ליקוטים

והמעלה להדיוט פטור. מלשון הגמרא מעלה להדיוט פטור, נראה דדוקא בפירש להדיוט, ובסתמא חייב דסתמא לשמה קאי. ומלשון הר"מ ומסיום לשונו עד שיתכוין לשם, וגם אינו מביא כלל הלשון להדיוט, משמע דדוקא בפירש לשם אבל סתמא פטור. וצ"ע בדין זה. ומצד הסברא נראה דסתמא פטור דסתמא בחוץ לאו לשמה קאי דהיא עבודה [פסולה] ולמה נאמר דסתמא לשמה. ולשון הש"ס צ"ע. (מנ"ח מנ' תל"ט) **מיבעי ליה לשנים שהעלו.** [שו"ע יו"ד סי' ב' ס"ח, היו הכשר והפסול שוחטין כאחת שחיטה אחת, לא מיבעיא אם כל אחד סכינו בידו וכל אחד שוחט כו' אלא אפילו אוחזין שניהם בסכין א' ושוחטין, כיון דכח שניהם הוא פסולה, דהו"ל כאלו שחט כל אחד חציו כו']. כ"ה דעת התוס' חולין דף י"ד ד"ה השוחט והרשב"א והטור והש"ע. אבל הש"ך הביא דעת הג"א בשם א"ז שהביא תוספתא שכשרה בדיעבד אי ידע הכשר דלא פסק כחו עד גמר השחיטה. וכ"פ היש"ש ופר"ח. והב"ח הביא ה"ג דמכשיר באוחזין בסכין אחד. ועיינתי בה"ג וז"ל והיכא דאתחיל גוי לחודיה כו' אבל מסייע ודאי אין בו ממש עכ"ל. וי"ל דלא קרי מסייע כי אם כשהמסייע אינו יכול כדמשמע בגמ' שבת דף צ"ג וכפרש"י ז"ל שם בהדיא ד"ה אין בו, ובהא כו"ע מודים דאין בו ממש אבל בשיכול שחיטת שניהם מקרי ולא מסייע. ואומר אני אע"ג דמשמע שם דב' שעשאו האי כולא קעביד והאי כולא קעביד מדאצטריך קרא לפטור ב' שעשאו ולא מפיק ליה מבעשותה העושה כולה ולא העושה מקצתה, שמע מינה דהו"ל עביד כולה. ואע"ג דבזבחים דף ק"ח משמע איפכא דאצריך קרא לשנים שהעלו שחייבים ופריך נמי התם ואימא ילפינן נמי מקרא דשנים ששחטו חייבים, שמע מינה דאי לאו קרא הו"א דכל אחד לאו כולה קעביד, י"ל התם אי לאו קרא הוה ילפינן משבת לפטורא דהא ר' שמעון קאמר לה התם ולשיטתיה דס"ל לפטורא גבי שבת, ולעולם אי לאו קרא כל חד כולה קעביד, מ"מ אין ראיה להקל כאן דמאי חזית דאזלת בתר שחיטת הכשר אימא לחומרא. עוד י"ל דלעולם כל חד לאו כולה קעביד, ושבת שאני דהא דחייב אפילו אין כל המלאכה נעשית על ידו משום דאשכחן במשכן כה"ג כמ"ש התוס' שם דף ג' ד"ה בעשותה, ובמיי' פ"ד מה' רוצח כתוב דטעמא דהכהורה בני אדם ב' מקלות מפרקין כאחת הוא חטאה דכל נפש, ועיין סנהדרין דף ע"ח, ובב"ק דף נ"ג איכא תרי לישני בכה"ג אי גבי שור דחפו חבירו לבור אי כל חד כוליה היזקא עביד או כל חד פלגי היזקא ע"ש עד אחר שור ושור פסולי המוקדשים שנגחו כו' ובתוספות שם (תבואות שור סי' ב' ס"ק נ"ג ע"ש עוד):

עין משפט
נר מצוה

יט א ב מיי' פרק יח מהלכות מעה"ק הלכה יז וע"ש ברלב"ד ובכ"מ:
כ ג מיי' פי"ח מהל' מעה"ק הלכה טז:
כא ד מיי' פי"ט שם הלכה א:
כב ה מיי' שם הלכה יב ופי"ח הלכה טז:
כג ו מיי' פי"ט שם הלכה יב:
כד ז מיי' שם הל' יא עי' כ"מ:
כה ח מיי' שם הלכה א:

תורה אור השלם

1. וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא יְבִיאֶנּוּ לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ לַיהוָה וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא מֵעַמָּיו: ויקרא יז, ט
2. וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא הֱבִיאוֹ לְהַקְרִיב קָרְבָּן לַיהוָה לִפְנֵי מִשְׁכַּן יְהוָה דָּם יֵחָשֵׁב לָאִישׁ הַהוּא דָּם שָׁפָךְ וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא מִקֶּרֶב עַמּוֹ: ויקרא יז, ד
3. אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִשְׁחַט שׁוֹר אוֹ כֶשֶׂב אוֹ עֵז בַּמַּחֲנֶה אוֹ אֲשֶׁר יִשְׁחַט מִחוּץ לַמַּחֲנֶה: ויקרא יז, ג
4. וַאֲלֵהֶם תֹּאמַר אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר אֲשֶׁר יָגוּר בְּתוֹכָם אֲשֶׁר יַעֲלֶה עֹלָה אוֹ זָבַח: ויקרא יז, ח

מוסף רש"י

ומלח. כדכתיב וכל קרבן מנחתך במלח תמלח ואומר בהקומץ רבה (מנחות כא:) בג' מקומות המלח נתונה בלשכת המלח ועל גבי הכבש ובראש המזבח (לעיל סד:): **ואחר כך נטמא בשר.** דטמא שאכל טהור וטמאהו במגעו, שקדמה טומאת גופו לטומאת קדש, מודה ר' יוסי דחייב, דכיון דאיטמי גופיה איתסר בקדש זה באיסור כרת וכי הדר ואיטמי בשר איסור כרת דטומאת הגוף לא פקעה: **כי פליגי בשנטמא בשר.** תחלה ונאסר על כהנים בלאו בעלמא והבשר אשר יגע וגו', רבנן אית להו איסור חל על איסור ע"י כולל והאי איסור טומאת הגוף כולל הוא, דכולל טהורות שהיו מותרות לו והטמאות שהיו אסורות לו, ומיגו דחייל אטהורות חייל נמי אטמאות ויש כאן איסור כולל: **תיתי טומאת הגוף דחמירא וכו'.** דהא אמרת דמודה הוא באיסור חמור, והכא איתוסף ביה כרת (חולין קא.) **שנים שאחזו בסכין ושחטו פטורים.** מחטאת דשחוטי חוץ (קדושין מג.):

שינויי נוסחאות

א] בש"מ נוסף או דילמא לא שנא: **ב]** צ"ל שכן היתה (כתה"י וש"מ): **ג]** תיבת חוץ נמחק (ש"מ). נ"א בחוץ (*פרי"ד): **ד]** בחוץ ומעלה בחוץ שאין (כתה"י וש"מ): **ה]** תיבת טומאת נמחק (כתה"י וש"מ): **ו]** נ"א שכן קדמה טומאת הגוף (כי"ר ב' וק' וכעי"ז בפרי"ד). נ"א דחייב דאיסור כרת קדים כי פליגי (חולין קא ע"א): **ז]** יוסי הגלילי (רוב כתה"י וש"מ): **ח]** והעלוהו (כתה"י וש"מ): **ט]** צ"ל וחזר (ש"מ). ברוב כתה"י ליתא חזר והעלה: **י]** עלייה ועלייה (כתה"י וש"מ). [כד'] ולגא הוסיפו בשגגת חטאת בש"מ): **יא]** ההוא מיבעי ליה (כתה"י וש"מ): **יב]** לשנים שאחזו באבר והעלוהו שחייבין (כתה"י, פרי"ד, ש"מ, תוי"ט): **יג]** ההוא, ההוא מיבעי ליה (כתה"י) ההוא מיבעי כל"ל (*ש"מ): **יד]** נ"א כרת (כ"י פ): **טו]** הכא שאין שניהם שוין תיתי כו' (צ"פ): **טז]** כד"ו מחייבא: